

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

у вези са применом Методологије начина израчунавања
каматних стопа на кредите и депозите банака

1. Како се приказују субвенционисани кредити у статистици каматних стопа на кредите и депозите банака?

Субвенционисани кредити као и сви остали кредити класификују се према иницијалној рочности (код постојећих послова) и према врсти каматне стопе и ИПФКС (код нових послова) и тако класификовани улазе у укупан износ за одређену врсту кредита. За потребе статистике каматних стопа субвенционисани кредити се и додатно приказују у оквиру индикатора/шифре која садржи поред бројева и слово „С“. (На пример, уколико имамо 100 000 РСД новоодобрених кредита нефинансијском сектору, од чега је 20 000 РСД субвенционисано, кредити се приказују на следећи начин: 100 000 РСД кредита се прво класификује према врсти каматне стопе и ИПФКС, затим се истих 100 000 РСД класификује према наменама, док се 20 000 РСД приказује у оквиру субвенционисаних кредита).

2. Како се за потребе статистике каматних стопа приказују волатилни инструменти за нове и постојеће послове за сектор државе, међубанкарски сектор и ДФО?

За потребе статистике каматних стопа волатилни инструменти за сектор државе, међубанкарски сектор и ДФО достављају се само за постојеће послове у оквиру обрасца А2— ОБРАЗАЦ 1а у складу са електронским упутством. С обзиром да за револвинг кредите, прекорачења и дуг по кредитним картицама нису предвиђене посебне шифре у обрасцу А2—ОБРАЗАЦ 1а они се достављају у оквиру шифара за кредите у складу са Списком рачуна који је дат у форми прилога. Што се тиче нових послова, подаци за волатилне инструменте се не достављају у обрасцу А4—ОБРАЗАЦ 2а. На пример, уколико банка има пласмане у форми револвинг кредита локалној самоуправи те пласмане неће доставити код нових послова у обрасцу А4—ОБРАЗАЦ 2а. Дакле, примењује се исти принцип као и код сектора становништва и нефинансијског сектора.

3. Како се за потребе статистике каматних стопа приказују каматне стопе код кредита где се камата плаћа унапред (нпр. код субвенционисаних кредита где држава плаћа камату унапред) и код депозита где се камата исплаћује унапред?

У статистици каматних стопа на нове послове уколико се камата плаћа унапред, у новчаном току приказује се камата у временском периоду у ком је заиста и плаћена. Док у постојећим пословима за исти кредитни посао, да не би дошло до значајног пада у висини каматне стопе, ради се месечни обрачун камате (уколико су у питању месечни ануитети). (Погледати пример 39 у Радној свесци). Исти принцип се примењује код депозита (шtedња унапред). (Погледати кориговани пример 18 у Радној свесци).

4. Да ли се номиналне и израчунате каматне стопе које су веће од 100% приказују у статистици каматних стопа?

Како не би дошло до дисторзије података, доспели кредити на које се обрачунава камата по стопи која је већа од 100% на годишњем нивоу достављају се у обрасцима А1 и А2(електронско упутство) у форми износа збирно на нивоу шифре за све врсте кредита које почињу са бројем 3.

5. Како се за потребе статистике каматних стопа приказују проблематични кредити и кредити за реструктуирање дуга по каматним стопама значајно нижим од тржишних?

За потребе статистике каматних стопа НБС износи проблематичних кредита и кредита за реструктуирање дуга по каматним стопама значајно нижим од тржишних се код постојећих послова приказују збирно на нивоу шифара (укупно за све врсте кредита на нивоу шифре) које почињу са бројем 3 и достављају у обрасцима А1 и А2 у складу са Упутством за електронско достављање података НБС. Ти исти кредити се не приказују на другим местима у обрасцу А1 и А2. Код нових послова, кредити за реструктуирање дуга по каматним стопама значајно нижим од тржишних се искључују из статистике нових послова и не достављају у одговарајућим обрасцима. Уколико се пак ради о кредитима који имају каматне стопе ниже од тржишних, а нису проблематични кредити и кредити за реструктуирање дуга по каматних стопама значајно нижим од тржишних, кредити се приказују у статистици каматних стопа на нове и постојеће послове.

6. Како се обрачунава УДЕКС на нове послове код кредита који на почетку уговора имају фиксну каматну стопу која се касније замењује са променљивом каматном стопом чије се кретање усклађује са кретањем неког од индекса новчаног тржишта?

С обзиром да је у периоду t_0 позната једино вредност унапред утврђене фиксне каматне стопе, обрачун УДЕКС-а на нове послове врши се на основу те каматне стопе пошто у периоду t_0 није позната будућа вредност индекса новчаног тржишта. Уколико је пак уговором дефинисано да ће се на почетку уговора у кратком периоду примењивати фиксна каматна стопа нижа од тржишне чији је основни циљ да привуче клијенте, а након тога тржишна променљива каматна стопа везана за неки од индекса новчаног тржишта, за обрачун УДЕКС-а на нове послове узео се у обзир како вредност фиксне каматне стопе тако и вредност променљиве стопе тј. индекса новчаног тржишта у периоду t_0 пошто будућа вредност индекса није позната (пример 4 Методологије и пример 11 у Радној свесци). Уколико је уговором предвиђено да се у одређеном периоду примењује променљива каматна стопа базирана на неком од индекса новчаног тржишта, а касније друга променљива стопа базирана на неком другом индексу новчаног тржишта, израчунавање УДЕКС-а на нове послове врши се само на основу вредности променљиве каматне стопе која је позната у периоду t_0 .

7. Како се за потребе статистике каматних стопа приказују револвинг кредити који се књиже по одређеним наменама?

За потребе статистике каматних стопа кредити који имају елементе револвинг кредита без обзира на намену класификују се искључиво као револвинг кредити и достављају се само у обрасцу А1– Образац 1 у складу са Упутством за електронско достављање података НБС. Дакле, приказује се књиговодствено стање револвинг кредита на последњи дан у месецу који је предмет извештавања и каматна стопа која се односи на то стање.

8. Како се врши заокруживање израчунате каматне стопе УДЕКС на четвртој децимали када постоји више уговора о кредити или депозиту који су закључени под истим условима?

Када постоји више уговора о кредиту или депозиту који су закључени под истим условима (исте номиналне стопе и иста фреквенција плаћања камате и главнице) уколико се израчунате каматне стопе (УДЕКС) разликују на четвртој децимали, ради једноставнијег и лакшег достављања агреgirаних података све израчунате каматне стопе које на четвртој децимали имају бројеве 1,2 и 3 могу се заокружити на 2. Уколико се четврта децимала завршава са 4,5 и 6 може се заокружити на 5, а уколико се завршава на 7,8 и 9 може се заокружити на 8.

9. Како се достављају подаци о износима и каматним стопама на кредите и депозите за потребе статистике каматних стопа банака?

Подаци о износима и каматним стопама на кредите и депозите банака се достављају појединачно по партијама за сваку категорију инструмента кредита или депозита. Уколико су номиналне/уговорене каматне стопе као и израчунате каматне стопе исте за више појединачних партија кредита или депозита (номиналне исте са номиналним, а израчунате са израчунатим каматним стопама) такве партије треба да буду приказане агреgirано, односно збирно. На пример, уколико је X кредитних партија неке врсте кредита одобрено по истој номиналној стопи при чему је фреквенцији плаћања камате и отплате главнице иста тако да се добијају исте израчунате каматне стопе, те партије треба да буду приказане као једна партија, односно треба да буду агреgirане.

10. Како се врши заокруживање износа кредита или депозита приликом достављања агреgirаних података?

Заокруживање износа се врши на што вишем нивоу, односно врши се на нивоу шифре и врсте података за исте номиналне и исте израчунате каматне стопе. На пример, прво се саберу сви појединачни износи кредита или депозита по свакој шифри и врсти кредита (депозита), а потом се врши заокруживање у хиљадама.

11. Како се курсирају девизни кредити и депозити?

Девизни кредити и депозити курсирају се по званичном средњем курсу Народне банке Србије последњег календарског дана у месецу.

12. Како се курсирају динарски кредити и депозити са девизном клаузулом?

Кредити и депозити са девизном клаузулом курсирају се по уговореном курсу измеђе банке и клијента како би износ кредита и депозита приказан у статистици каматних стопа банака био идентичан са књиговодственим стањем у УССПО-у.

13. Како се приказују подаци за волатилне инструменте за потребе статистике каматних стопа на кредите и депозите банака?

Код волатилних инструмената (преконоћни депозити, депозити са отказним роком, дуг по кредитним картицама, револвинг кредити и минус по текућем рачуну) износи представљају књиговодствено стање тј. стање последњег дана у месецу и каматну стопу која се примењује на то стање. Код волатилних инструмената за разлику од осталих инструмената не постоји класично разграничење на постојеће и нове послове. Износи и каматне стопе за волатилне инструменте приказују се на исти начин као и износи и каматне стопе за постојеће послове код осталих инструмената.

На пример: Уколико се ради о преконоћном депозиту (волатилни инструмент) за потребе статистике каматних стопа приказује се стање тог депозита на последњи дан у месецу и каматна стопа које се примењује на то стање. Уколико је стање преконоћног депозита последњег дана у месецу који је предмет извештавања једнако 0, то се не приказује у статистици каматних стопа. Уколико се ради о ороченом депозиту (није волатилни инструмент) код постојећих послова приказује се стање тог депозита на последњи дан у месецу и каматна стопа која се примењује на то стање, док се код нових послова приказују нови орочени депозити тј. орочени депозити који су настали у месецу који је предмет извештавања и који се на крају месеца могу налазити у оквиру књиговодственог стања, али и не морају уколико је током месеца када су они настали дошло до њихове исплате.

Што се тиче преконоћних депозита, депозита са отказним роком, револвинг кредита и прекорачења по текућем рачуну подаци се достављају само у обрасцима А1– ОБРАЗАЦ 1 и А2– ОБРАЗАЦ 1ау складу са електронским упутством и то књиговодствено стање на крају месеца и каматне стопе које се односе на то стање.

Што се тиче кредитних картица, у Упутству за електронско достављање података у оквиру обрасца А1– ОБРАЗАЦ 1 доставља се књиговодствено стање дуга (укупан дуг) и каматне стопе које се примењују на то стање без обзира да ли су оне једнаке 0% (каматне стопе на стања која се на последњи дан у месецу налазе унутар грејс периода) или су веће од 0%, док се у оквиру обрасца А3–ОБРАЗАЦ 2 доставља стање на које се обрачунава камата тј. стање на који се примењује каматна стопа већа од 0%. Дакле, код кредитних картица примењује се исти принцип као и за друге волатилне

инструменте, с тим, што се прави разлика у зависности од тога да ли се на дуг обрачунава камата или не.

14. Да ли се у статистици каматних стопа на нове послове приказују износи кредита који се ванбилансно евидентирају?

У статистици каматних стопа на нове послове приказују се само износи који се евидентирају билансно. Износи који се евидентирају ванбилансно приказују се само у случајевима када постоји неопозива обавеза да се изврши кредитни посао.

15. Како се приказују кредити који се исплаћују у траншама?

Уколико кредит који се исплаћује у траншама има елементе револвинг кредита приказује се као револвинг кредит (на начин на који се приказују волатилни инструменти). Уколико је код кредита који се исплаћује у траншама дошло до пуштања у течај дела кредита, а пуштање у течај преосталог износа зависи нпр. од достваљања неопходне документације, код нових послова приказује се целокупан износ одобреног кредита, а код постојећих послова књиговођствено стање тог кредита на последњи дан у месецу.

16. Да ли трошкови премије осигурања за НКОСК за стамбене кредите улазе у обрачун ЕКСС-а?

У обрачун ЕКСС-а улазе сви трошкови и премије осигурања који су обавезни и предствљају услов за одобравање кредита, а банци су познати приликом закључења уговора. Дакле, у обрачун ЕКСС-а укључују се и трошкови премије осигурања за НКОСК, премија животног осигурања и осигурања имовине.

17. Како банке израчунавају каматну стопу уколико је клијент у обавези да на почетку уговора плати интеркаларну камату?

Банке које обрачунавају интеркаларну камату дужне су да користе УДЕКС (погледати питање бр. 25). За све нове кредитне послове уговорене почев од 1. септембра 2010. године код којих је клијент у обавези да плати интеркаларну камату, израчунаће се УДЕКС на нове послове (заједно са интеркаларном каматом), а потом ће се у наредном месецу (када кредит постане постојећи посао) поново израчунати УДЕКС (сада без интеркаларне камате). Овако израчунати УДЕКС на постојеће послове неће се поново израчунавати уколико није дошло до промене каматне стопе или услова из уговора до краја уговора о кредиту. Овај принцип важи за све кредитне послове без обзира да имају валутну клаузулу или не (погледати питање 32).

18. Како се у оквиру статистике каматних стопа приказују кредити одобрени преко кредитних линија?

Уколико кредит одобрен преко кредитне линије има карактеристике револвинг кредита у складу са тачком 2 к) Методологије, кредит се приказује као револвинг кредит, тј. као волатилни инструмент. У супротном кредит се третира као класичан кредит.

19. Како се приказују кредити за нефинансијски сектор код нових послова класификовани по наменама?

Кредити за нефинансијски сектор код нових послова класификују се како према иницијалном периоду фиксне каматне стопе, тако и према наменама. Збир свих кредита класификованих према ИПФКС је једнак збиру свих кредита класификованих по намени, а збирне просечно пондерисане номинална и израчуната каматна стопа класификоване по ИПФКС су једнаке збирно просечно пондерисаним номиналним и израчунатим каматним стопама класификованим према намени.

20. Шта се сматра колатеризованим кредитом (кредитом са средствима обезбеђења потраживања) са становишта извештаја о каматним стопама?

Приликом класификације посматрате да ли кредит или део кредита има средство обезбеђења потраживања или нема, при чему средство обезбеђења потраживања мора да буде у складу са Одлуком Народне банке Србије којом се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки банке. Уколико постоји средство обезбеђења, такав кредит или део кредита класификује се као колатеризовани кредит. Пример: одобрени кредит у износу 100 000 РСД, при чему готовински депозит износи 20 000 РСД. Колатеризованим кредитом се сматра део кредита у износу од 20 000 РСД. Дакле, према Упутству за електронско достављање у обрасцу А3-Образац 2 приказује се укупан износ кредита (100 000 РСД), у обрасцу А5-Образац 3 приказује се колатеризовани део кредита (20 000 РСД), у обрасцу А6-Образац 4(уколико кредит испуњава услове да буде класификован у овај образац: оригинална рочност кредита преко 1 године и променљива каматна стопа и до једне године ИПФКС) приказује се кредит у износу 100 000 РСД у делу где се приказују сви кредити и део кредита у износу 20 000 РСД у делу где се приказују кредити са средствима обезбеђења потраживања.

21. Како се израчунава УДЕКС на постојеће послове у случају промене каматне стопе у току трајања кредита?

УДЕКС на постојеће послове приликом промене каматне стопе у току трајања кредита израчунава се на остатак дуга са преосталим бројем рата.

22. Како се приказују израчунате каматне стопе на дозвољени и недозвољени минус по текућем рачуну?

Банке приказују износ дозвољеног минуса и припадајућу каматну стопу и износ недозвољеног минуса и припадајућу каматну стопу уколико примењују две различите каматне стопе. Уколико банка на укупан износ минусног салда по текућем рачуну примењује каматну стопу за недозвољени минус, приказаће укупан износ минусног салда и стопу коју примењује на тај износ у оквиру категорије инструмента прекорачење—недозвољени минус.

23. Да ли су банке у обавези да достављају просечно пондерисане каматне стопе за сваку категорију инструмента?

Банке достављају податке у складу са тачком 4 Методологије и Упутством за електронско достављање података Народној банци Србије о подацима о каматним стопама на кредите и депозите банака. Дакле, банке не достављају пондерисане каматне стопе за сваку категорију инструмента. У Методологији (тачке 39, 40, 41 и 43) наведено је да се израчунавају пондерисане каматне стопе како би банке могле да сагледају цео процес компилације података у циљу бољег увида и контроле сопствених података.

24. Да ли делимична отплата кредита утиче на израчунату каматну стопу, тј. да ли она у овом случају мора поново да се израчунава?

Код делимичне отплате кредита при чему није дошло до промене номиналне каматне стопе или других услова из уговора који утичу на висину обрачунате каматне стопе (учесталост наплате камате и отплате главнице) нема потребе да се поново израчунава АУКС/УДЕКС. Након што клијент изврши делимичну отплату кредита код постојећих послова приказује се износ умањене главнице. Међутим, уколико је клијент приликом склапања уговора о кредиту био дужан да плати интеркаларну камату, приликом склапања анекса уговора услед превремене делимичне отплате кредита банка је дужна да поново израчуна УДЕКС (погледати питање 17).

25. Код кредита код којих се за обрачун користи пропорционални метод при чему се наплата камате и отплата главнице врши у регуларним временским интервалима (нпр. месечно) и клијент је дужан да плати интеркаларну камату (за одређени период од дана пуштања кредита у течај до преноса кредита у отплату) да ли банка може да користи АУКС?

У оваквим случајевима банка је дужна да искључиво користи УДЕКС.

26. Како се приказује каматна стопа на доспели ненаплаћени део кредита код кога је рочност 0, а кредит не испуњава услове да се класификује у проблематичне кредите?

У случају када је кредит у целини доспео, приказује се износ доспелог кредита, номинална каматна стопа и израчуната каматна стопа (АУКС/УДЕКС) која се примењује на тај износ. Међутим, уколико последњег дана у месецу постоји доспели ненаплаћени део кредита на који се обрачунава затезна или друга стопа различита од стопе која се примењује на недоспели део кредита, приказује се износи доспелог дела кредита и припадајућа израчуната каматна стопа и недоспели део кредита и припадајућа израчуната каматна стопа.

27. Приликом израчунавања АУКС/УДЕКС који број дана користе банке које приликом обрачуна камате за клијенте користе 360 дана?

За потребе статистике каматних стопа стандардна година има 365 дана и дванаест једнаких месеци (365/12). Дакле, банке користе 365 дана за обрачун без обзира на број дана који користе приликом обрачунавања камате за клијента. Напомињемо да је израчунати УДЕКС код кога се за обрачун користи 365 дана при чему месеци имају једнак број дана (365/12) једнак израчунатом УДЕКС-у код кога се користи 360 дана и једнак број дана у месецу (360/12). Погледати пример 2а у радној свесци.

28. Како се третира мораторијум који се одобрава клијенту код реструктурирања дуга?

Код кредита код којих се врши реструктурирање дуга прво је битно да се одреди да ли је у питању нови или постојећи посао. Уколико се потписује анекс уговора који је подразумевао активно учешће клијента у питању је нови посао. Такав кредит биће приказан као нови посао где ће се приказати износ главнице и нова каматна стопа која се израчунава на основу амортизационог плана који током периода мораторијума има номиналну каматну стопу 0%, а после истека мораторијума има тржишни каматну стопу. Код постојећих послова такав кредит се током трајања мораторијума приказује у оквиру табеле проблематични кредити и кредити за реструктурирање дуга по каматним стопама нижим од тржишних. После истека периода мораторијума када кредит почне да се отплаћује по регуларној каматној стопи приказује се у статистици каматних стопа на постојеће послове у висини износа недоспеле главнице и каматној стопи која се примењује на то стање последњег дан у месецу.

29. У случају када анекс уговора предствља нови посао, које трошкове треба укључити у израчунавање ЕКСС-а?

Приликом израчунавања ЕКСС-а код анекса уговора треба укључити само оне трошкове који се односе на анекс уговора, а не и трошкове који се односе на основни уговор.

30. Да ли премија осигурања код које вредност полисе осигурања је већа од одобреног кредита улази у израчунавање ЕКСС-а?

У тачки 35 Методологије се наводи да се у израчунавање ЕКСС-а укључују и трошкови и премије осигурања или друге накнаде у вези са средствима обезбеђења кредита који су обавезни и представљају услов за одобравање кредита. Дакле, у израчунавање ЕКСС-а укључује се она премија осигурања која је обавезна за одобравање кредита. Међутим, уколико поједини клијенти бирају одређене пакете осигурања чија је полиса осигурања већа од оне коју банка захтева, а притом банка није у могућности да раздвоји обавезну полису осигурања (која служи као гаранција) од укупне (увећане) полисе осигурања коју клијент узима, банка ће у израчунавање ЕКСС-а укључити целокупан износ полисе осигурања.

31. Да ли се за израчунавање УДЕКС-а и ЕКСС-а код кредита/депозита са девизном клаузулом користи износ ануитета у валути или динарима?

Код кредита или депозита са валутном клаузулом за израчунавање УДЕКС-а/или ЕКСС-а користи се главница и ануитет у страниј валути.

32. Колико се често израчунава УДЕКС и ЕКСС код кредита/депозита са девизном клаузулом?

Код кредита/депозита са девизном клаузулом УДЕКС и ЕКСС се израчунава када се промени номинална каматна стопа или други услови који утичу на укупан износ обрачунате камате (нпр. учесталост плаћања камате). Односно, УДЕКС и ЕКСС се израчунавају само једанпут уколико није дошло до промене услова из уговора.

Овај принцип важи само уколико банке не обрачунавају интеркаларну камату на почетку уговора (погледати питање бр. 17).

33. Код волатилних инструмената која каматна стопа се приказује уколико се током извештајног месеца примењују различите каматне стопе у зависности од просечног износа кредита или депозита?

Код волатилних инструмената приказује се књиговодствено стање на последњи дан у извештајном месецу и каматна стопа која се примењује на то стање чак и у случају када се током месеца примењују различите каматне стопе у зависности од просечног износа кредита или депозита.

34. Да ли се Народна банка Србије (секторска шифра 10 према УССПО) искључује из извештаја о другим финансијским организацијама?

Да, НБС се искључује из извештавања.

35. Да ли се обавеза најаве повлачења већег износа сматра депозитом са отказним роком?

Депозити са отказним роком дефинисани су у тачки 3 Методологије. Уколико банка својом пословном политиком захтева од клијента да најави повлачење већих новчаних износа, такав депозит се не сматра депозитом са отказним роком.

36. Који кредити се класификују у нефинансијски сектор као остали кредити - динарски за пољопривредну производњу и залихе?

Кредити који се евидентирају на рачуну 108 према УССПО, а односе се на секторске шифре 20 и 30.

37. Који износ и каматну стопу банка приказује код субвенционисаних кредита уколико банка у целини наплати камату, а потом део износа трансферише трећем лицу које субвенционише кредит?

Банка приказује каматну стопу на основу које остварује приход и износ који банка исплаћује.

38. Да ли код извештавања субвенционисани кредити представљају део укупних кредита?

Да.

39. Како се приказују кредити и депозити са лимитираном девизном клаузулом (једносмерном)?

Кредит или депозит са лимитираном девизном клаузулом (6. цифра у шифри према УССПО) класификује се као динарски кредит/депозит индексан у осталим валутама.

40. Како се класификују наменски рачуни за куповину акција и куповину обвезница?

Наменски рачуни за куповину акција и обвезница класификују се у преконоћне депозите.

41. Коју каматну стопу приказати код аранжманских послова где је каматна стопа 0%, а накнаду за кредит плаћа треће лице (нпр. продавац)?

Код аранжманских послова, накнаде без обзира ко их сноси (потрошач или продавац), не улазе у израчунавање АУКС-а или УДЕКС-а. Дакле, приказује се каматна стопа од

0%. Међутим, ова накнада биће укључена у израчунавање ЕКСС-а уколико је сноси потрошач. Наиме, ЕКСС се израчунава са становишта заштите потрошача у смислу одређивања укупне цене кредита за клијента (потрошача).

42. Коју номиналну каматну стопу приказати код нових послова на кредите и депозите са степенастом каматном стопом?

Код нових послова на кредите и депозите са степенастом каматном стопом треба приказати номиналну каматну стопу која предствља геометријску средину израчунату из номиналних каматних стопа (функција GEOMEAN у Excel-у).

43. Да ли се Анекс уговора сматра новим или старим послом?

Ако се Анексом уговора мењају одредбе, услови уговора који су предвиђени као променљиви у иницијалном уговору, тај Анекс представља постојећи посао. Међутим, ако се Анексом уговора мењају услови који су иницијалним уговором предвиђени као променљиви, али се мењају уз активно учеће клијента, сматраће се новим послом (иницијалним уговором уговорена је променљива каматна стопа али се стопа мења на иницијативу клијента). Ако се Анексом уговора мењају услови који нису предвиђени као променљиви иницијалним уговором, уз активно учешће клијента, такав Анекс уговора представљаће нови посао (промена периода отплате, смањење рата и сл).

44. Како се у оквиру статистике каматних стопа банака приказују волатилни инструменти?

Волатилни инструменти (преконоћни депозити, депозити са отказним роком, револвинг кредити и минуси по текућем рачуну), са изузетком кредитних картица, приказују се као књиговодствена стања на последњи дан у извештајном месецу и каматне стопе које се примењују на та стања. Не постоји разграничење између нових и постојећих послова већ су подаци идентични и за нове и за постојеће послове. Код кредитних картица, код постојећих послова приказује се књиговодствено стање дуга по кредитним картицама и каматне стопе које се примењују на то стање (каматне стопе $> 0\%$ и каматне стопе $= 0\%$). Код нових послова, приказује се део књиговодственог стања дуга по кредитним картицама на који се обрачунава камата као и каматне стопе које се примењују на то стање (каматне стопе $>0\%$).

45. Појаснити термин "категорија инструмента".

Инструменти су кредити и депозити. У оквиру депозита нпр. врсте инструмената су: преконоћни депозити, депозити са отказним роком, орочени депозитити и репо. У оквиру врсте инструмента нпр. депозити са отказним роком категорије инструмента су: депозити са отказним роком до 3 месеца најаве и депозити са отказним роком преко 3 месеца најаве.

46. Објаснити иницијални период фиксне каматне стопе (ИПФКС)?

Иницијални период фиксне каматне стопе је унапред одређен период времена, дефинисан у уговору, током кога је каматна стопа фиксирана односно не може бити промењена. Дакле, ИПФКС се односи само на фиксне каматне стопе и не третира променљиву каматну стопу и као критеријум за класификацију кредита примењује се само код нових послова. Уколико је у уговору дата променљива каматна стопа она се сврстава у оквиру индикатора „променљива стопа и до једне године ИПФКС“ за сектор становништва и сектор државе, односно „променљива стопа и до три месеца ИПФКС“ уколико се ради о нефинансијском сектору.

47. Како одредити ИПФКС за каматну стопу која је дефинисана као променљива?

Свака стопа која је уговорена као променљива по дефиницији нема иницијални период фиксације и према томе банка је сврстава у категорију променљивих каматних стопа у оквиру индикатора „променљива стопа и до једне године ИПФКС“ за сектор становништва и сектор државе односно „променљива стопа и до три месеца ИПФКС“ уколико се ради о нефинансијском сектору.

48. Како се врши класификација кредита код постојећих и нових послова?

Код постојећих послова, класификација кредита се врши према оригиналној рачности кредита. Код нових послова, класификација кредита се врши према врсти каматне стопе, променљива или фиксна, и ако је каматна стопа фиксна према иницијалном периоду фиксне каматне стопе (ИПФКС). Такође код нових послова, оригинална рачност кредита преко једне године је критеријум за класификацију складу са тачком 16. став 3 Методологије.

49. Питања у вези усаглашености списка рачуна са Правилником о контном оквиру и УССПО-ом.

Приликом израде списка рачуна пошло се од важећег Упутства УССПО и дефинисани су рачуни за већину категорија кредита и депозита које је било могуће дефинисати (основни троцифрени рачуни и следеће четири цифре које означавају секторску и валутну структуру и иницијалну рачност). Код разврставања рачуна који немају уговорену заштиту од ризика, иницијалну рачност или преосталу рачност, код којих банка после троцифреног рачуна даље шифрирање не врши преко цифара већ стављањем знака "X", потребно је и то узети у обзир (нпр. код динарских депозита рн. 400,401,406 итд.). Рачуни наведени у Списку рачуна ће послужити банкама као смернице.

50. Да ли су саставни део постојећих послова и нови послови који су склопљени и прокњижени у извештајном месецу?

Нови послови који су склопљени и прокњижени у извештајном месецу саставни су део постојећих послова уколико се налазе у књиговодственом стању кредита и депозита последњег дана у извештајном месецу. Нови послови који су склопљени током извештајног месеца, а код којих је закључно са последњим даном у месецу дошло до наплате кредита или исплате депозита, нису саставни део постојећих послова, већ ће бити приказани само као нови послови.

51. Да ли се сектор страних лица укључује у извештавање статистике каматних стопа?

Подаци сектора страних лица (шифре 70,71,72,73,74,78 и 79) нису предмет извештавања.

52. Објаснити преконоћне депозите.

Депозити се деле на преконоћне депозите, депозите са отказним роком и орочене депозите. Преконоћни депозити су депозити који се на захтев могу одмах конвертовати у новац, дакле представљају најликвиднија средства. У преконоћне депозите сврставају се нпр. текући рачуни, депозити по виђењу, штедни депозити по виђењу итд. За потребе статистике каматних стопа банака дефиниција преконоћних депозита је шира у односу на УССПО.

53. У коју категорију сврстати готовински кредит намењен рефинансирању више врста дуговања?

Сваки готовински кредит без обзира у коју се сврху користи (да ли је рефинансирање или нека друга намена) сврстава се у категорију "остали кредити". Потрошачки кредит који се рефинансира кроз нови потрошачки кредит класификује се као потрошачки. Потрошачки кредит који се рефинансира кроз готовински кредит класификује се као остали. Уколико се кредит за рефинансирање користи за затварање више различитих кредита (потрошачког кредита, дуга по кредитној картици и др.), такође се сврстава у категорију "остали кредити".

54. Шта је то нижа каматна стопа од тржишне и како је одредити?

Каматна стопа нижа од тржишне каматне стопе је каматна стопа која није настала као резултат понуде и потражње на кредитном тржишту, већ је последица одлука пословне политике банке у циљу спречавања неизвршења обавезе клијента по кредиту. Дакле, као стопе ниже од тржишних могу се сматрати оне стопе које су значајно ниже у односу на тржишне стопе по којима се одобрава већина кредита за одређени кредитни производ. (Поједине банке су својим интерним актима дефинисале

најнижу каматну стопу коју одобравају за одређени кредитни производ уколико клијент има проблема приликом извршења финансијских обавеза).

55. Да ли се затезна каматна стопа приказује у статистици каматних стопа банака?

Пенали које банка обрачунава клијенту у форми каматне стопе код свих инструмената код којих је то могуће (затезна каматна стопа) укључују се при израчунавању каматних стопа АУКС-а и УДЕКС-а, а у случају кад се пенали приказују као додатни трошак или накнада они се укључују у израчунавање ЕКСС-а.

56. Да ли је потребно приказивати каматне стопе АУКС, УДЕКС, ЕКСС-а у уговорима о депозиту/кредиту?

Каматне стопе АУКС, УДЕКС и ЕКСС у смислу ове Методологије се израчунавају и исказују само за потребе статистике каматних стопа банака и није их потребно приказивати у уговорима о депозиту/кредиту.

57. Потребно је ближе дефинисати појам ”пласман у непреносиве ХОВ”, с обзиром да наша законска регулатива (Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената) не познаје непреносиве ХОВ.

Методологија је рађена у складу са европском регулативом. Уведени су нови појмови и термини, при чему се пошло од претпоставке да ће у наредном периоду целокупна наша законска и остала регулатива бити усаглашена са европском регулативом.

58. Да ли су репо трансакције које банка обавља према постојећој регулативи (репо операције са НБС) предмет извештавања статистике каматних стопа?

Репо трансакције које банке обављају са НБС нису предмет извештавања.

59. Да ли се у извештајима приказују и проблематични кредити банкарском сектору?

У статистику каматних стопа банака не укључују се кредити који се класификују као проблематични, као ни кредити који су намењени за реструктурирање дуга по каматним стопама нижим од тржишних. Методологијом је предвиђено да банке посебно прикажу стања ових кредита последњег дана у извештајном месецу, за секторе становништва, нефинансијски сектор, сектор државе, међубанкарске кредите и кредите ДФО.

60. Да ли се под дисажиом подразумева и разлика између одобреног готовинског кредита и износа који је уплаћен на текући рачун по скидању накнаде?

Да.

61. На који начин се утврђује ИПФКС за депозите који имају индивидуални датум доспећа нпр. у зависности од датума стицања пунолетства?

Класификација по ИПФКС-у врши се само код кредита за нове послове и не односи се на депозите.

62. Да ли се у обрачун ЕКСС укључује и премија осигурања непокретности која се од клијента наплаћује једном годишње?

Све премије осигурања које се односе на кредит представљају компоненту других трошкова који се укључују у израчунавање ЕКСС-а.

63. Да ли се ефективна каматна стопа на кредит реализован по основу полагања депозита израчунава на бази и кредита и депозита?

ЕКСС се односи на укупну цену кредита и састоји се од каматне и компоненте других трошкова. Депозит који клијент положи у сврху добијања кредита приказује се одвојено, и не представља компоненту других трошкова приликом израчунавања ЕКСС.

64. Разлика између номиналне и израчунате каматне стопе?

Номинална каматна стопа је каматна стопа коју банка уговара са клијентом, док израчунате каматне стопе АУКС, УДЕКС и ЕКСС представљају ануализоване каматне стопе изведене из номиналних каматних стопа, при чему се код израчунавања ЕКСС-а укључују и додатни трошкови и накнаде.

65. Ако током извештајног месеца дође до промене каматне стопе која се каматна стопа приказује у статистици каматних стопа банака?

Уколико током извештајног месеца дође до промене каматне стопе код кредита или депозита, код постојећих послова приказује се каматна стопа која важи на последњи дан у извештајном месецу.

66. Шта се приказује код револвинг кредита, да ли промет или салдо?

С обзиром да је револвинг кредит волатилни инструмент, приказује се књиговодствено стање на последњи дан у извештајном месецу и каматне стопе које се

примењују на то стање. Као и код других волатилних инструмената са изузетком кредитних картица, износи и каматне стопе за постојеће и нове послове су идентични.

67. Које су компоненте ефективне каматне стопе-ЕКСС? Да ли се додатни трошкови настали неиспуњењем уговорних услова приказују у ЕКСС-у?

Компоненте ЕКСС-а су каматна компонента и компонента осталих трошкова. Уколико су уговором предвиђени додатни трошкови који настају уколико уговорени услови не буду испуњени, банка такве трошкове не укључује у израчунавање ЕКСС-а (дефинисано тачком 36 Методологије).

68. Да ли су номинална и уговорена каматна стопа исте?

Под термином номинална или уговорена каматна стопа подразумева се каматна стопа која се уговором дефинише између банке и клијента.